

Силабус
навчальної дисципліни
Військова педагогіка та психологія
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Захист України)

Спеціальність: 014.16 Середня освіта (Захист України)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: II рівень

Викладач (і)	Фролова Ольга Василівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psihologiya/
Контактний тел.	+380964091110
Е-mail викладача:	frolowaolya04@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік (заочна форма навчання):

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: військова педагогіка; військова психологія; психотравмуючі фактори; бойові дії; групова динаміка.

Мета курсу: формування високого рівня готовності майбутніх вчителів до здійснення професійних функцій в галузі викладання дисципліни «Захист України»; формування когнітивної компетентності вчителів як світоглядної здатності на основі різних суміжних галузей психології; набуття соціально-комунікативної компетентності як здатності презентувати психологічні знання та здійснювати соціально-психологічний супровід військовослужбовців різних категорій; емоційно-вольової компетентності як здатності до саморегуляції власної діяльності; рефлексивно-особистісної компетентності як критичної оцінки власної професійної діяльності.

Предмет вивчення: основні теоретичні поняття і положення військової педагогіки та психології.

Основні завдання курсу: сформувати у студентів систему знань про основні принципи військової педагогіки та психології; сформувати уявлення про особливості поведінки військових в умовах виконання бойових завдань; формування у здобувачів вищої освіти внутрішньої професійної мотивації, навичок професійного спілкування.

Результати навчання за навчальною дисципліною:

- **знати:** загальні поняття про психологічні особливості особистості, методи її дослідження; психологічну характеристику особистості військовослужбовця; структурні компоненти особистості військового, вплив групових процесів на розвиток

особистості; прикладні аспекти психологічного забезпечення професійної діяльності військовослужбовців в різних умовах її здійснення.

- **вміти:** застосовувати отримані знання у процесі практичної діяльності, вивчати індивідуально-психологічні особливості персоналу та враховувати їх у роботі щодо формування та згуртування колективу; прогнозувати та розв'язувати проблемні ситуації серед персоналу, запобігати їх виникненню; навчати та виховувати підлеглих, регулювати їх взаємовідносини згідно вимог статуту; використовувати набуті знання в процесі практичної діяльності.

Основні компетентності і результати навчання згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Компетентності та програмні результати:

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ФК 8. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.

ФК 14. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'я збережувальні та інклюзивні технології під час освітнього процесу.

ФК 16. Здатність організувати процес навчання, виховання й розвитку учнів з використанням різних видів і форм їх навчально-пізнавальної діяльності.

ФК 18. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

ПРН 2. Розв'язувати конфліктні ситуації у найбільш ефективний спосіб.

ПРН 5. Приймати ефективні рішення під час викладацької діяльності.

ПРН 7. Спілкуватися державною мовою.

ПРН 10. Володіти прийомами і засобами формування ключових і предметних компетентностей.

ПРН 11. Залучати до навчання предмета «Захист України» матеріал інших предметів.

ПРН 12. Добирати доцільні методи і прийоми навчання предмета «Захист України».

ПРН 13. Створювати ситуацію критичного та логічного мислення.

ПРН 14. Орієнтуватися в інформаційному просторі.

ПРН 16. Оперувати безпеково-правовою інформацією в навчальному процесі.

ПРН 18. Виявляти індивідуальний підхід до учнів з особливими потребами.

ПРН 20. Оптимально структурувати навчальне заняття.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Загальні основи військової педагогіки.

Тема 1.1. Сутність та зміст військово-педагогічного процесу. Військова педагогіка: становлення і сучасний стан.

Тема 1.2. Педагогічні засади військово-професійної діяльності командира.

Тема 1.3. Організація військово-педагогічного процесу у військовій частині як дидактична проблема. Методи та форми навчання військовослужбовців та їх застосування у практичній діяльності. Організація та методика проведення занять в взводі (роті).

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика процесу управління та лідерства в діяльності військового керівника.

Тема 2.1. Основи управління та лідерства військового керівника Види і модель лідерства командира підрозділу. Стили керівництва та лідерства командира підрозділу.

Тема 2.2. Психологічні аспекти управлінської діяльності. Девіантна поведінка військовослужбовця та її прояви.

Тема 2.3. Робота командирського складу у збереженні життя та здоров'я підлеглих..

Тема 2.4. Військовий керівник як суб'єкт розв'язання міжособистісних конфліктів у військовому середовищі.

Змістовий модуль 3. Предмет та наукові основи воєнної психології.

Тема 3.1. Предмет та наукові основи загальної та воєнної психології.

Тема 3.2. Формування, розвиток та психологічні особливості особистості військовослужбовця.

Тема 3.3. Психологічне забезпечення бойових дій. Психологічний супровід бойових дій.

Змістовий модуль 4. Стрес в умовах військової діяльності.

Тема 4.1. Саморегуляція поведінки військовослужбовця в екстремальних умовах. Управління стресами. Підвищення стресостійкості.

Тема 4.2. Сугестивні технології маніпулятивного впливу. Сутність нейролінгвістичного програмування.

Методи навчання: поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

Словесні: лекції (тематична/проблемна), пояснення, проблемна бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: пояснювально-ілюстративний метод, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: метод кейса, метод моделювання практичних ситуацій, розв'язування психологічних задач, професійно-зорієнтованих ситуацій, робота в малих групах, виконання практичних вправ тощо

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу потребує використання офісних програм призначені для основної маси користувачів.

Система оцінювання та вимоги:

Максимальна сума балів буде складати 100.

Максимальна кількість балів за поточне оцінювання – 50 (враховуючи бали за виконання завдань самостійної роботи і творчого завдання)

Максимальна кількість балів за іспит (тестові завдання) – 50 балів.

Форма звітності у I семестрі: іспит

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

- 1. Відповідь на практичному занятті максимально 2 бали.**
- 2. Виконання самостійної роботи максимально 6 балів.**
- 3. Виконання творчого завдання до 20 балів.**

1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

2 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; виявляє ініціативність і активність у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1.5 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; активний у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1 бал отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків; виявляє малу активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

0.5 балів отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі. не виявляє активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

2. Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 6 балів):

4 бали – повне, правильне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

1 бал – лаконічність, змістовність матеріалу, власна точка зору

1 бал – дотримання норм форматування тексту.

3. Виконання творчого завдання (максимально 20 балів):

10 балів – включення всіх елементів, їх змістовність, відповідність тематики тренінгу;

10 балів – креативність, творчий підхід, дизайн презентації/постера

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Балашова С. П., Васильєв С. П., Дубровинський Г. Р. Практичний курс військової психології. Навчальний посібник / С.П. Балашова. – Ч.П. – К., 2013. – 170с.
2. Військова психологія. Конспект лекцій / Електронний ресурс:
<http://uadoc.zavantag.com/text/2148/index-1.html>
3. Методичні рекомендації щодо проведення психологічної підготовки особового складу Збройних Сил України. – К., 2012. – 214с.
4. Почекалін І. М., Демський В. В., Бхіндер Н. В. Психолого-педагогічні технології підвищення стресостійкості курсантів : зарубіжний досвід : навчальний посібник. Хмельницький : Вид-во ФОП Ковальський, 2019. 320 с.

5. Ягупов В. В. Військова психологія: Підручник /В. В. Ягупов. — Київ: Тандем, 2004. — 656 с.

Допоміжна

1. Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України : метод. рек. / М-во оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України ; [Н. А. Агаєв, О. Г. Скрипкін, А. Б. Дейко та ін.]. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2016. 147 с.
2. Гегедюш Т.А. Психологічні тренінги Агаєв Н.А., Коқун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 156 с.
3. Методичний посібник «Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога» Коқун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
4. Соціально-психологічні технології управління військовими колективами: Навчально-методичний посібник / Т.Л. Грицевич, О.С. Капінус, Т.М. Мацевко, П.П. Ткачук. Львів: НАСВ, 2018. 256 с.
5. Психологія бою : посібник / [Т. Л. Грицевич, І. М. Гузенко, О. С. Капінус та ін.] ; за ред. А. М. Романишина. Львів : Астролябія, 2017. 351 с.
6. Психологічний супровід військовослужбовців, які виконують службово-бойові завдання в екстремальних умовах : методичні рекомендації / Я.В. Мацегора, І.В. Воробйова, О.С. Колесніченко, І.І. Приходько. Харків : НА НГУ, 2015. 69 с.
7. Коқун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Корня Л.В. Психологічне вивчення особового складу Збройних Сил України. Методичний посібник. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
4. Медіатека кафедри
5. Міністерство охорони здоров'я України (moz.gov.ua)
6. Міністерство | Міноборони (mil.gov.ua)